

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки, обліку та фінансів

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік зовнішньоекономічної діяльності

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр
молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору 2017

галузі знань

29 Міжнародні відносини
шифр і назва галузі знань

спеціальності

292 Міжнародні економічні відносини
шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Міжнародний бізнес
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

вибіркова
обов'язкова чи вибіркова

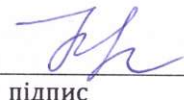
Харків, 2019 рік

Розробник:

Клімович Ірина Миколаївна,
старший викладач кафедри економіки та
обліку

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

І. М. Клімович
ініціали та прізвище

Керівник (гарант) освітньої
програми

Колупаєва Ірина Володимирівна,
завідувач кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів,
доктор економічних наук,
професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

І.В. Колупаєва
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 2.

Зав. кафедри

підпис

Л. В. Гриневич
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи знань та фахових компетентностей з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система теоретичних знань з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Іноземна мова спеціальності», «Бухгалтерський облік у державному секторі» та є основою для проходження виробничої практики.

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути критичним та самокритичним;

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК 3. Здатність працювати в команді;

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 10. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій;

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

фахових компетентностей:

ФК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування;

ФК 3. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення;

ФК 4. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання;

ФК 6. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій;

ФК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

програмних результатів навчання:

ПРН 2. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств;

ПРН 3. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу,

контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств;

ПРН 6. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності;

ПРН 7. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах;

ПРН 8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації;

ПРН 12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування;

ПРН 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування;

ПРН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві;

ПРН 16. Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності

Предмет, суб'єкти та об'єкти обліку зовнішньоекономічної діяльності. Основні завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація зовнішньоекономічної діяльності.

Нормативно-правова база зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Відповідальність за порушення валютного законодавства. Сутність монетарних та немонетарних активів.

Оцінка операцій в іноземній валюті. Порядок оцінки операцій в іноземній валюті підрозділів, які мають постійне місцезнаходження на території України.

Облік розрахунків за податками й обов'язковими платежами у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Сучасна схема товарообміну на світових ринках. Розвиток світової зовнішньої торгівлі. Участь різних країн у міжнародних економічних зв'язках. Зовнішньоекономічна політика країн в

умовах ринкової економіки. Участь України у світовій торгівлі. Лібералізація зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 2. Облік операцій з іноземною валютою

Прийоми відображення курсових різниць. Позитивні і негативні курсові різниці. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій. Основні напрями митної політики України. Характеристика органів державного регулювання митної справи, їх структура. Організація системи митного контролю. Форми здійснення митного контролю. Порядок митного оформлення товарів. Єдиний митний тариф. Види і ставки мита, обмеження щодо експортно-імпортних і транспортних операцій.

Тема 3. Облік розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Форми безготівкових розрахунків, які використовують у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Відображення в обліку записів щодо форм безготівкових розрахунків.

Кредити банків-резидентів, кредити банків-нерезидентів. Облік розрахунків за податками й обов'язковими платежами у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Розрахунки у безготівковій іноземній валюті. Розрахунки в готівковій іноземній валюті

Тема 4. Загальні засади здійснення експортно-імпортної діяльності

Мета та правила INCOTERMS-2000. Момент передачі всіх ризиків і вигод на основі правил INCOTERMS. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій. Вибір способу платежу за експортно-імпортними операціями, як інструмент підвищення показників фінансової ефективності.

Реекспорт та реімпорт. Операції натурального обміну. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Викуп застарілої продукції.

Тема 5. Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг

Визначення «імпорту» в різних нормативно-правових актах. Визначення поняття прямого та непрямого імпорту. Класифікація експортних операцій. Облік прямого імпорту основних засобів на умовах оперативного лізингу; облік прямого імпорту основних засобів на умовах фінансового лізингу; облік непрямого імпорту товарно-матеріальних цінностей. Бухгалтерський облік здійснення імпортних операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.

Тема 6. Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг

Визначення "експорту" в різних нормативно-правових актах. Визначення поняття прямого та непрямого експорту. Класифікація експортних операцій. Бухгалтерський облік операцій з експорту товарів (продукції) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.

Тема 7. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною

Облік бартерних операцій. Облік операцій з давальницькою сировиною, яку переробляє підприємство-резидент. Вибір норми дисконту. Розрахунок коефіцієнту кредитного впливу. Договори як передумова здійснення господарських операцій в торгівлі. Огляд нормативної бази та спеціальної літератури з обліку товарних операцій. Поняття та оцінка обміну товарами.

Облік у резидента-виконавця. Облік у резидента-замовника. Облік імпоротної частини бартерних операцій у зовнішній торгівлі. Документальне забезпечення цих облікових операцій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

[illegible]

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття				26				
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття				26				
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів				128				
	Усього годин				180				
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності	Предмет, завдання і зміст дисципліни	2			
Тема 2. Облік операцій з іноземною валютою	Загальні засади організації зовнішньоекономічних відносин	2			
	Порядок організації розрахунків в іноземній валюті	2			
Тема 3. Облік розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності	Організація експортних операцій на підприємстві	2			
	Облік операцій з експорту	2			
Тема 4. Загальні засади здійснення експортно-імпоротної діяльності	Організація операцій з імпорту на підприємстві	2			
	Облік операцій з імпорту	2			
Тема 5. Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг	Облік бартерних операцій	2			
	Облік операцій в митному режимі переробки	2			
Тема 6. Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг	Особливості організації розрахункових операцій в іноземній валюті	2			
	Облік експортних операцій	2			
Тема 7. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною	Форми міжнародних розрахунків: їх сутність та облік	2			
	Здійснення операцій з придбання та продажу з давальницькою сировиною	2			
Усього		26			

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=1060>.

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності	Предмет, завдання і зміст дисципліни	2			
Тема 2. Облік операцій з іноземною валютою	Контракти у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств	2			
	Порядок організації розрахунків в іноземній валюті	2			
Тема 3. Облік розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності	Організація експортних операцій на підприємстві	2			
	Облік операцій з експорту	2			
Тема 4. Загальні засади здійснення експортно-імпоротної діяльності	Організація операцій з імпорту на підприємстві	2			
	Облік операцій з імпорту	2			
Тема 5. Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг	Облік бартерних операцій	2			
	Облік операцій в митному режимі переробки	2			
Тема 6. Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг	Складання кореспонденцій рахунків з обліку операцій з безготівковою іноземною валютою	2			
	Синтетичний облік експортних операцій	2			
Тема 7. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною	Форми міжнародних розрахунків: їх сутність та облік	2			
	Здійснення операцій з придбання та продажу іноземної валюти	2			
Усього		26			

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=1060>.

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань, запитання для самоконтролю, вирішення задач.

Питання навчальної дисципліни, які пропонуються для самостійного вивчення за темами:

Тема 1.

1. Види зовнішньоекономічних операцій та техніка їх проведення.
2. Порядок реєстрації суб'єктів ЗЕД органами регіональної митниці.
3. Загальні положення з обліку зовнішньоекономічних операцій.
4. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.
5. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 2.

1. Порядок відображення авансових платежів між контрагентами в ЗЕД.
2. Особливості відображення доходів, одержаних в іноземній валюті.
3. Особливості відображення витрат, понесених в іноземній валюті, в інформаційній системі підприємства.
4. Порядок визначення балансової вартості іноземної валюти.
5. Перерахунок заборгованості в іноземній валюті в податковому обліку.

Тема 3.

1. Документальне забезпечення митного оформлення товарів, що

експортуються.

2. Особливості оподаткування податком на прибуток експортних операцій.

3. Облік експортних операцій.

Тема 4.

1. Законодавчі обмеження на здійснення імпорتنих операцій.

2. Порядок нарахування митних платежів.

3. Документальне забезпечення імпорتنих операцій.

4. Особливості порядку видачі та подальшого обліку податкового векселю при здійсненні імпорتنих операцій.

5. Визначення первісної вартості імпортного товару.

Тема 5.

1. Законодавче регулювання бартерних операцій в Україні.

2. Встановлення індикативних цін на продукцію, що реалізується за бартерними контрактами.

3. Особливості укладання договорів на переробку давальницької сировини.

4. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.

5. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною.

Тема 6.

1. Способи та форми здійснення розрахункових операцій в іноземній валюті.

2. Порядок здійснення та організація обліку розрахунків акредитивами.

Тема 7.

1. Види та порядок відкриття рахунків в іноземній валюті.

2. Ліцензування операцій з іноземною валютою.

3. Види кредитних угод. Умови отримання кредиту.

4. Порядок отримання кредиту відповідно до відкритої кредитної лінії.

5. Порядок отримання кредиту від іноземного інвестора.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)									Підсумковий контроль	Сума
	Усього	у тому числі за темами									
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
2019/2020	60	5	5	5	5	10	10	10	10	40	100

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання роботи на практичних заняттях, поточне тестування в системі дистанційного навчання інституту, оцінювання відвідування аудиторних занять, виконання аудиторної контрольної роботи.

Умовою допуску до підсумкового контролю є: виконання програми дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Бутинець Ф. Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності :

підручник / І. В Жиглей., В. М. Пархоменко. – за редакцією професора Ф. Ф. Бутинця : 7-ме видання, перероблено і доповнено – Житомир : Приватне підприємство «Рута», 2017. – 544 с.

2. Ковальчук Т. Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / Т. Г. Ковальчук. – Київ : Ліра-К, 2018. – 216 с.

3. Лучко М. Р. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / М. Р. Лучко, Н. Г. Мельник, С. В. Сисюк. – Тернопіль : Тернопільський національний економічний університет, 2015. – 356 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

4. Засадний Б. А. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / Б. А. Засадний. – Київ : Центр навчальної літератури, 2015. – 286 с.

5. Хрупович С. Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / С. Є. Хрупович. – Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2017. – 137 с.